

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2471/2023.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.840/2023/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Nagy Gabriella Katalin ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását. Alkotmányjogi panaszában a Kúria Bfv.I.840/2023/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.213/2023/3. számú végzése, valamint a Mátészalkai Járásbíróság 12.B.2/2023/30. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a támadott bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozó gazdasági társaság képviselőjében annak ügyvezetője feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen folytatólagosan, üzletszerűen, bünszövetségben elkövetett csalás miatt. A feljelentés alapján indult eljárást a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányág Bűnügyi Igazgatósága Gazdaságvédelmi Osztálya határozatával megszüntette. A sértetti jogi képviselőnek a nyomozó hatóság határozata elleni panaszát a Mátészalkai Járásbíróság határozatával elutasította. Ezt követően a pótmagánvádló és képviselője által egy konkrétan megjelölt személlyel szemben benyújtott vádindítványt az elsőfokú bíróság elfogadta. A Mátészalkai Járásbíróság a támadott 12.B.2/2023/30. számú végzésével az indítványozó által kezdeményezett pótmagánvádas eljárást megszüntette. Végzése indokolásaként kifejtette, hogy az indítványozó ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést, és a nyomozó hatóság az eljárás megszüntetéséig a vádindítványban

megnevezett személyt gyanúsítottként nem hallgatta ki, a nyomozóhatóság az ismeretlen tettel szemben indított büntetőeljárást szüntette meg. Az irányadó bírói gyakorlatra, például a pótmagánvádas eljárás gyakorlati tapasztalatai alapján felmerült egyes jogértelmezést igénylő kérdésekről szóló 90/2011. BK véleményre, valamint a büntetőeljárás jog kommentárjára hivatkozva hangsúlyozta, hogy a vádindítvány benyújtásának nem akadálya, hogy a vádlott a nyomozás során nem volt gyanúsított, azonban olyan személlyel szemben nem folytatható pótmagánvádas eljárás, aki a nyomozás során feljelentettként nem szerepelt.

- [4] Az indítványozó jogi képviselője által bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljárt Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.213/2023/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta, és az indítványozó és jogi képviselője által a konkrétan nevesített személy ellen benyújtott vádindítványt elutasította. Végzése indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az indítványozó ismeretlen tettesek ellen, folytatólagosan, jelentős kárt okozó, üzletszerűen, bűnszövetségben elkövetett csalás büntette miatt tett feljelentést, mely alapján indult eljárást a nyomozó hatóság megszüntetett. Az ügyben gyanúsított kihallgatásra nem került sor. Rámutatott arra is, hogy az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a 90/2011. BK véleményre és a büntetőeljárás jog kommentárjában írtakra. Hangsúlyozta, hogy a pótmagánvadás lényegét éppen az jelenti, hogy a sértett az általa kezdeményezett büntetőeljárás lefolytatásának megtagadása miatt képviselheti a vádat, ezért ennek hiányában a vádképviseleti jog biztosítása az ügyészség vádmonopóliumának a sérelmét jelentené. A sértett a feljelentésének elutasításakor vagy a sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt indított büntetőeljárás megszüntetésekor minden olyan esetben felléphet pótmagánvádlóként, amikor az ügyészség konkrét személlyel szemben mond le az állami büntetőigény érvényesítéséről, amennyiben a Be. kifejezetten nem zárja ki ennek lehetőségét. A konkrét esetre vonatkozóan rámutatott, hogy az indítványozó ismeretlen tettesek ellen tett feljelentést, a vádindítványában nevesített személyt a nyomozó hatóság gyanúsítottként nem hallgatta ki, valamint a nyomozó hatóság az ismeretlen tettel szemben indult büntetőeljárást szüntette meg.
- [5] A jogerős ügydöntő határozattal szemben az indítványozó mint pótmagánvádló jogi képviselője által benyújtott felülvizsgálati indítványt a Kúria – a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 815. § (1) bekezdésére hivatkozással, mint törvényben kizártat – elutasította.
- [6] 3. Az indítványozó a fenti előzményeket követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát.
- [7] Az indítványozó szerint Kúria Bfv.I.840/2023/2. számú végzése, a Nyíregyházi Törvényszék 3.Bf.213/2023/3. számú végzése, valamint a Mátészalkai Járásbíróság 12.B.2/2023/30. számú végzése az Alaptörvény több rendelkezését sérti, így a 28. cikkét, valamint a XXVIII. cikk (1), és (7) bekezdését, az alábbiak szerint.

- [8] 3.1. Az indítványozó szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sérti, hogy az eljáró bíróságok a döntésüket nem jogszabályi rendelkezésekre, hanem a 90/2011. BK véleményre, valamint a Be. kommentárjára alapították, és így mondták ki, hogy ismeretlen tétessel szemben folytatott büntetőeljárás megszüntetése esetén a pótmagánvádas eljárás lefolytatásának nincsen helye. Álláspontja szerint az indokolási kötelezettség is sérült azáltal, hogy a végzésekből a releváns indokolás és a konkrét jogszabályi hivatkozás hiányzik.
- [9] 3.2. Az Alaptörvény 28. cikke sérelmét arra hivatkozva állítja az indítványozó, hogy a jogalkotó célja a pótmagánvádas eljárással az volt, hogy az állami büntetőigényt a sértetteket hátrányosan érintő következmények kiküszöbölése érdekében érvényre juttassa. Ez a cél a támadott végzésekkel megghiúsult, hiszen szerinte a Be. 787. § (3) bekezdés *a)-h)* pontjaiban nem található olyan rendelkezés, mely kizárná a pótmagánvádas eljárást a tárgyi esethez is hasonló esetben. Vagyis a támadott végzésekben a Be.-nek a pótmagánvádas eljárást szabályozó konkrét rendelkezésére való hivatkozás, mely kizárná, hogy ismeretlen elkövetővel szembeni eljárás megszüntetés esetén pótmagánvádas eljárás nem terjeszthető elő, nem található. Ez az indítványozó szerint azt jelenti, hogy a támadott végzések olyan tartalommal töltötték meg a Be. pótmagánvadra vonatkozó rendelkezéseit, mely a jogszabályban nem szerepel, így ez jogalkotásnak minősül. A bíróság nem jogalkotó, így nincs lehetősége arra, hogy a jogszabályt kiegészítse, és olyan tartalmi kritériumokat határozzon meg, amelyeket a jogalkotó nem tett meg.
- [10] 3.3. Végül az indítványozó szerint a támadott végzésekben megjelenő jogértelmezés az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jogát kiüresíti. A fentiekén túl szerinte azáltal is sérül a jogorvoslathoz való joga, hogy a pótmagánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.
- [11] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26-27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29-31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [12] 4.1. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírói döntést követő 60 napon belül lehet benyújtani [Abtv. 30. § (1) bekezdés].

- [13] Az indítványozó jogi képviselője a Kúria végzését 2023. október 24-én vette át, az alkotmányjogi panaszt a Mátészalkai Járásbíróság 2023. október 30-án érkezett. Az alkotmányjogi panasz tehát a Kúria támadott végzése tekintetében az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti 60 napos határidőn belül került benyújtásra.
- [14] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott törvényszéki, valamint járásbírósági végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt, mint törvényben kizártat elutasította, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a törvényszéki végzés tekinthető. A Kúria olyan döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért alkotmányjogi panasszal támadható {lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [15] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg.
- [16] Az indítványozó a törvényszéki végzést 2023. június 30-án vette kézhez, azt alkotmányjogi panasszal határidőben nem támadta meg. A Kúria a támadott végzésében kimondta, hogy a felülvizsgálati indítvány alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása törvényben kizárt. Végzése indokolásában kifejtette, hogy a Be. 651. § (1) és (2) bekezdése határozza meg a felülvizsgálati indítvány előterjesztésére jogosultak körét, és e rendelkezés, valamint a Be. 815. § (1) bekezdése alapján a pótmagánvádló felülvizsgálati indítvány előterjesztésére nem jogosult. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati indítványát erre tekintettel – a Be. 656. § (2) bekezdés *a)* és *b)* pontja alapján, mint nem jogosulttól származót és törvényben kizártat – elutasította, azaz döntését nem mérlegelési jogkörben hozta meg. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jelen ügyben a jogerős döntés állított alaptörvény-ellenessége nem vizsgálható {lásd: 3122/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [20]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csak a Kúria végzését támadó elemében értékelte {lásd: 3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [37]}.
- [18] 4.2. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az alapul fekvő eljárásban pótmagánvádlóként vett részt,

így az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint érintettnek tekinthető {lásd például: 3032/2022. (I. 31.) AB határozat, Indokolás [16]; 3127/2019. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [21]}. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a Kúria végzésével szemben további jogorvoslatnak nem volt helye.

- [19] Az Alkotmánybíróságnak a Kúria támadott végzése kapcsán azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz eleget tesz-e az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem követelményeinek. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig meghatározza, mikor tekinthető a kérelem határozottnak. E rendelkezésnek megfelelően a kérelem többek között akkor határozott, ha tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont]; továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, jogszabályi rendelkezés, vagy bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pont].
- [20] Az indítványozó a Kúria végzése tekintetében a jogorvoslatihoz való joga kiüresítésére hivatkozott, tekintettel arra, hogy a pótmagánvádló részvétele a felülvizsgálati eljárásban törvényben kizárt, a Be. 815. § (1) bekezdése szerint a pótmagánvádló felülvizsgálati indítványt nem terjeszthet elő.
- [21] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogorvoslatihoz való joga sérelmét a fentiek szerint csupán állította, azonban – a Be. vonatkozó rendelkezésének megjelölésén kívül – (alkotmányjogi szempontból értékelhető) indokolást nem terjesztett elő, vagyis lényegileg a Be. szabályozását kifogásolta, ehhez képest az indítványozó a pótmagánvád törvényi feltételeire vonatkozó – az Abtv. 26. § (1) bekezdés szerinti – alkotmányjogi panaszt nem terjesztett elő. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha megjelöli ugyan az Alaptörvénynek egy adott rendelkezését, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a bírói döntés {lásd például: 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]}. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor utal arra, hogy következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslatihoz való jog védelmi köre nem terjed ki a rendkívüli jogorvoslatnak minősülő felülvizsgálati eljárásra.
- [22] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. július 9.

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró*

*Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró*

*Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró*

*Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró*